

De vaste commissie voor Financiën heeft op 2 december 2015 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over het Jaarverslag 2014 van de Europese Rekenkamer welke op 10 november 2015 aan de Kamer is toegestuurd.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Van den Eeden

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met grote teleurstelling vernomen dat de Europese Rekenkamer voor de 21e keer een afkeurend oordeel heeft gegeven over de wettigheid en de regelmatigheid van de betalingen van de Europese begroting 2014. Al meer dan 20 jaar wordt er te veel geld van de Nederlandse belastingbetaler uitgegeven in strijd met Europese regels. Dit is niet alleen een ondermijning van de legitimiteit van de EU, maar vooral ook een verspilling van belastinggeld.

Het is pijnlijk dat het geschatte foutenpercentage voor de recht- en regelmatigheid met EU-regelgeving de afgelopen jaren nauwelijks is veranderd. Er is nauwelijks of geen verbetering meer zichtbaar in het verminderen van de fouten. De leden van de fractie van de VVD vinden het zowel in Nederland als in internationaal verband belangrijk dat belastinggeld rechtmatig én doelmatig wordt besteed en blijft de Minister oproepen om zich niet bij deze situatie neer te leggen en in Europees verband verbeteringen door te voeren. Naar aanleiding van het jaarverslag 2014 van de Europese Rekenkamer hebben de leden van de VVD-fractie daarom de volgende vragen:

Algemeen

Wat vindt de Minister van de aanbevelingen van de Europese Rekenkamer en wat gaat ze daarmee doen?

De leden van de VVD-fractie nemen aan dat deze teleurstellende resultaten met betrekking tot de recht- en regelmatigheid van de Europese begroting ertoe leiden dat Nederland zich zal inzetten voor een negatief déchargeadvies van de Raad met betrekking tot de EU-begroting 2014, en dat het kabinet haar rol als EU-voorzitter juist zal aanwenden om met een zo groot mogelijke groep van lidstaten een krachtig signaal af te geven voor de verbetering van de verantwoording over EU-fondsen. Klopt dat?

De Europese Rekenkamer wijst er ook op dat het dringend nodig is dat de Commissie en de lidstaten een aantal financiële achterstanden die zijn ontstaan aanpakt. Wat vindt de Minister daarvan? Wat zijn de financiële achterstanden in Nederland? En wat gaat de Minister daaraan doen?

De Europese Rekenkamer geeft aan dat lidstaten niet optimaal gebruik maken van de informatie die voorhanden is om foutieve betalingen te voorkomen. Nederland heeft zelf slechts 5 miljoen euro gecorrigeerd van de 289 miljoen euro die werd teruggevorderd. Kunt u inzicht geven in de oorzaken, waardoor Nederland niet in staat is om foutieve betalingen te voorkomen, terwijl de informatie wel voor handen is?

Wat is de stand van zaken van het programma «budget for results» (voorheen better spending)?

In hoeverre speelt het programma «better regulation» in op het verminderen van de ingewikkelde regelgeving die voor een aanzienlijk deel zorgt voor het hoge percentage fouten in de besteding van EU-middelen? Is er in de onderhandelingen over dit programma al zicht op concrete en meetbare doelstellingen?

In hoeverre zorgt «goldplating» en/of scherpere eisen vanuit Nederland voor extra fouten, bijvoorbeeld als het gaat om aanbestedingen?

Wat kan er aan gedaan worden dat ook het mkb (weer) meer gebruik kan gaan maken van EU-middelen? Wat doet het kabinet daaraan?

Wat zijn de kosten voor de controle van de besteding van de EU-middelen in EU-verband?

Inzet en rol van de Europese Rekenkamer

De Europese Rekenkamer geeft in haar toelichting bij het jaarverslag aan dat de toegevoegde waarde van haar opmerkingen in de jaarverslagen afneemt. De Europese Rekenkamer geeft aan al te weten wat de belangrijkste ERK-bevindingen voor 2015 en 2016 zijn, als er geen verdere verbeteringen in regelgeving plaatsvindt. Hoe ziet de Minister in het licht van deze opmerkingen de rol en het nut van de Europese Rekenkamer?

Hoe beoordeelt de Minister de aankondiging van de Europese Rekenkamer om minder menskracht in te zetten voor rechtmatigheidsonderzoek om meer speciale rapporten te maken over resultaten en impact van EU-programma's en projecten?

Nieuwe begrotingssystematiek en EU-voorzitterschap

De Europese Rekenkamer roept op tot een geheel nieuwe aanpak van het beheer van EU-investeringen en -uitgaven. Hierbij dienen prestaties en impact veel meer de leidraad te worden in de besluitvorming wie of wat in aanmerking komt voor EU-financiering in plaats van het huidige criteria of men wel aan de regels voldoet. In hoeverre past deze voorgestelde aanpak bij de ideeën van de Minister over een andere Europese begrotingssystematiek? Kan de Minister concreter aangeven hoe een dergelijke aanpak eruit kan zien? Hoe beoordeelt de Minister de Europese haalbaarheid hiervan? Wat wordt de inzet van het kabinet hierbij?

Kan de Minister in het kader van verbetering van de verantwoording over Europese middelen vooruitblikken op het Nederlandse EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2016?

De Minister heeft mede in het kader van het verminderen van het aantal fouten bij de besteding van Europese middelen aangegeven, dat Nederland in de aanloop naar het EU-voorzitterschap werkt aan voorstellen ter verbetering en vereenvoudiging van de Europese begroting en begrotingssystematiek. De leden van de VVD-fractie hebben hierover de volgende vragen:

Kunt u aangeven hoe de gesprekken hierover met de Europese Commissie, CBS, Eurostat vorderen en hierop een uitgebreide inhoudelijke toelichting geven?

Kunt u aangeven welke voorstellen voor vereenvoudiging besproken zijn met gelijkgestemde lidstaten en hoe deze besprekingen zijn verlopen?

Hoe is het krachtenveld rondom het verminderen van het aantal aanvullende begrotingen?

Hoe staan de instellingen en andere lidstaten tegenover het idee om met vastgestelde begrotingsmomenten te gaan werken?

Kunt u een update geven van het werk van de taskforce van Eurostat, die de mogelijkheden onderzoekt voor de harmonisatie van statistische revisies?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

Met interesse hebben de leden van de PvdA-fractie kennis genomen van het Jaarverslag 2014 van de Europese Rekenkamer. Het is teleurstellend dat de Europese Rekenkamer wederom geen goedkeurend oordeel heeft

kunnen afgeven op de betalingen van de Europese Unie. De leden van de PvdA-fractie hebben hierbij enkele vragen.

Het is bemoedigend om te zien dat de administratieve uitgaven van de Unie betrouwbaar zijn, en dat deze uitgaven stukken beter worden verantwoord dan vorig jaar. Op andere, grote posten constateren de leden van de PvdA-fractie dat er verslechtingen te constateren zijn, zoals op Economische, sociale en territoriale cohesie en Concurrentievermogen voor groei en werkgelegenheid. Hoe kan dit. Welke maatregelen zijn er genomen om dit te voorkomen? Welke stappen heeft Nederland daarin ondernomen?

Bij de uitgaven voor Concurrentievermogen voor groei en werkgelegenheid gaat het in de helft van de fouten om ernstige overtredingen van de aanbestedingsregels. In hoeverre zijn hiervan Nederlandse gevallen aan de orde geweest. In hoeverre zijn hiervan Belgische en Duitse gevallen aan de orde geweest? In hoeverre valt vast te stellen of het Nederlandse bedrijfsleven hieronder te leiden heeft gehad? Valt er een schatting te geven van de regionale spreiding van deze overtredingen?

In het jaarverslag wordt gesteld dat bestaande controlemechanismen het foutenpercentage omlaag brengen. Tegelijkertijd kan met de bestaande controlemechanismen en de beschikbare informatie het foutenpercentage significant verder omlaag gebracht worden. De leden van de PvdA vragen zich af waarom het foutenpercentage zich ten opzichte van vorig jaar niet of nauwelijks verbeterd. Zijn de lidstaten hiervoor verantwoordelijk? Wat dient er te gebeuren om het foutenpercentage verder omlaag te brengen? Hoe verhouden deze cijfers zich tot Nederland?

De Europese Rekenkamer constateert dat de zevenjarige MFK's (meerjarig financieel kader) nog niet corresponderen met de plannen volgend op Horizon 2020. Wordt deze problematiek betrokken bij het denken over betere begrotingsregels tijdens het Nederlands voorzitterschap? Wordt ook de verantwoording door lidstaten over hun uitgaven van Europese gelden betrokken bij deze gedachtegang? Zit er voortgang in het aantal landen dat net als Nederland uitgebreid verantwoording aflegt over de uitgaven van Europese gelden? Neemt u de aanbevelingen van de Europese Rekenkamer over met betrekking tot de Europese inkomstenzijde, zoals het verkorten van de voorbehoudtermijnen?

De Europese Rekenkamer staat een geheel nieuwe aanpak van het beheer van EU investeringen voor. Wat vindt de Minister van deze aanbevelingen? Heeft de Europese Commissie reeds gereageerd op deze aanbevelingen? In hoeverre wordt werk gemaakt ten aanzien van de aanbevelingen om ook de resultaten en kosteneffectiviteit beter te monitoren?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het jaarverslag van de Europese Rekenkamer.

De leden van de SP-fractie vragen de regering welke conclusie wordt getrokken uit het feit dat de Europese Rekenkamer opnieuw een afkeurend oordeel geeft over de regelmatigheid van de uitgaven? Welke kansen ziet de regering om dit structurele probleem onder de aandacht te brengen in Europees verband?

Welke corrigerende maatregelen treffen de Europese Commissie en de lidstaten, vragen de leden van de SP-fractie? Kunnen deze worden toegelicht? Wijken deze in de verschillende lidstaten van elkaar af?

Hoe verklaart de Minister dat niet alle beschikbare informatie is benut? Welke oorzaak is hiervoor? En hoe wordt gewaarborgd dat de Commissie de beschikbare informatie in het vervolg wel benut, vragen de leden van de SP-fractie?

Is de Commissie volgens de Minister voornemens meer aandacht te besteden aan resultaten en kosteneffectiviteit? Zal de Minister zich hier in Europees verband voor inzetten?

De leden van de SP-fractie merken op dat de EU-begroting weinig flexibiliteit kent. Ze vragen de Minister of er mogelijkheden zijn om de flexibiliteit van de EU-begroting te vergroten. Gaat de regering tijdens het voorzitterschap hiertoe voorstellen doen?

Acht de Minister het mogelijk om het foutenpercentage per land te berekenen? Zo nee, waarom niet? Kan de Minister een inschatting geven van de kosten die daarmee gepaard zouden gaan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben met afkeuring kennis genomen van de conclusies van de Europese Rekenkamer. Zij vinden het verbijsterend dat er in Europa nog altijd geen stappen in de goede richting worden genomen om tot zeer wettige en regelmatige verantwoording van de uitgaven van de EU te komen. Zij vragen de Minister welke vooruitgang in de beperking van het foutenpercentage van de uitgaven hij nodig acht, om in het vervolg wel goedkeuring te kunnen geven aan de verantwoording van de EU-uitgaven.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het jaarverslag van de Europese Rekenkamer (2014).

Naar aanleiding van het genoemde punt brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Allereerst merken de leden van de PVV-fractie op dat het geschatte foutenpercentage voor betalingen niet wordt opgesplitst naar lidstaten. Hierdoor is het onduidelijk in welke landen de hoogste risico's liggen. De leden van de PVV-fractie vragen waarom een dergelijke uitsplitsing niet wordt toegepast. Kunt u deze uitsplitsing naar de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet? Hoe hoog zijn de geschatte kosten voor het maken van deze uitsplitsing?

Verder vragen de leden van de PVV-fractie naar en update van het verplicht stellen van het opstellen van een nationale accountantsverklaring, gelet op het gegeven dat een groot deel van de fouten gemaakt wordt door de lidstaten zelf bij de besteding van de EU-middelen. Kunt u een overzicht geven van de landen die geen nationale accountantsverklaring opstellen?

Voorts merken de leden van de PVV-fractie op dat de uitgaven in 2014 in totaal 142,5 miljard euro beliepen. De leden van de PVV-fractie willen graag weten aan welke lidstaten/projecten dit is besteed. Kunt u middels een overzicht per lidstaat aangeven welk bedrag hier aan gespendeerd is? Kunt u tevens een update geven van de ontvangsten landbouwsubsidies uit de EU door alle lidstaten over het jaar 2014?

Tevens stellen de leden van de PVV-fractie vast dat de wijze waarop ernstige inbreuken op de aanbestedingsregels gekwantificeerd worden is geactualiseerd en dat hierdoor de geschatte foutenpercentages voor 2013 en 2012 lager liggen. De leden van de PVV-fractie willen weten hoeveel lager het geschatte foutenpercentage voor 2014 lager ligt door deze actualisatie.

Verder merken de leden van de PVV-fractie op dat de Europese Rekenkamer van de circa 1200 verrichtingen die tijdens de controle voor 2014 zijn beoordeeld op wetmatigheid en rechtmatigheid 22 gevallen van vermoedelijke fraude heeft aangetroffen. De leden van de PVV-fractie willen weten welke maatregelen OLAF tegen deze gevallen heeft getroffen.

Ook stellen de leden van de PVV-fractie vast dat in de Tsjechische Republiek, Denemarken, Finland, Frankrijk, Duitsland, Italië, Polen, Slowakije, Spanje en het VK gevallen zijn aangetroffen waarin door de landbouwers grond was opgegeven als bouwland terwijl dit niet het geval was. In Spanje was er zelfs steun uitbetaald voor bouwland wat een motorcrossbaan bleek te zijn. De leden van de PVV-fractie vragen welke maatregelen hier precies tegen getroffen zijn.

Ten slotte merken de leden van de PVV-fractie op dat er drie gevallen zijn aangetroffen waarin regels vermoedelijk opzettelijk werden omzeild bij de steunaanvraag. In welke lidstaten zijn deze gevallen aangetroffen en welke maatregelen heeft het Europees Bureau voor fraudebestrijding inmiddels getroffen? Wanneer zal hier meer over openbaar worden gemaakt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het jaarverslag 2014 van de Europese Rekenkamer. Deze leden maken van de gelegenheid gebruik om enkele vragen te stellen. Wat is het gevolg geweest van het «Joint Statement» met het Verenigd Koninkrijk en Zweden, waarmee Nederland in februari van dit jaar tegen het Dechargeadvies van de Raad stemde, met een oproep om meer landenspecifieke informatie te publiceren? Het kabinet heeft tijdens de vorige dechargeprocedure de Commissie gevraagd om een kwaliteitsverbetering door te voeren in de prestatierapportages. De Commissie heeft daarop toegezegd om bij een volgende herziening van het Financieel Reglement haar rapportagekader inzake prestaties te rationaliseren. Kan de Minister de voortgang toelichten? De Europese Rekenkamer doet een aantal aanbevelingen aan de Commissie. Wat vindt de Minister van deze aanbevelingen? Heeft de Europese Commissie reeds gereageerd op deze aanbevelingen? Welke aanbevelingen worden overgenomen en welke niet?

De leden van de D66-fractie vragen hoe het in Nederland staat met de problemen met de rechtmatigheid bij het Europees Visserijfonds (EVF) met een eerder fout-percentages van 10,40% over de periode juli 2013 t/m juni 2014? Is hier verbetering zichtbaar naar aanleiding van de eerder getroffen maatregelen?